

Leden är markerad med grå sexhörningar

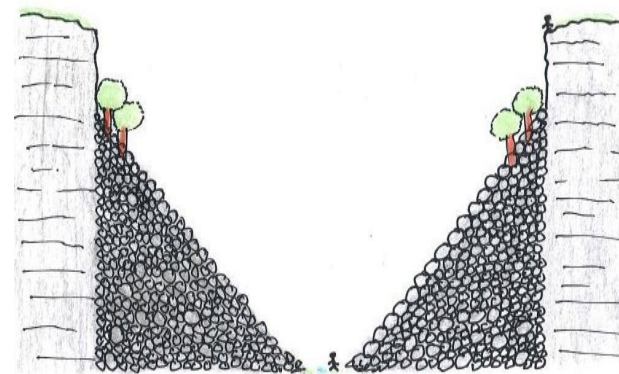
Guida dig själv!

1 km

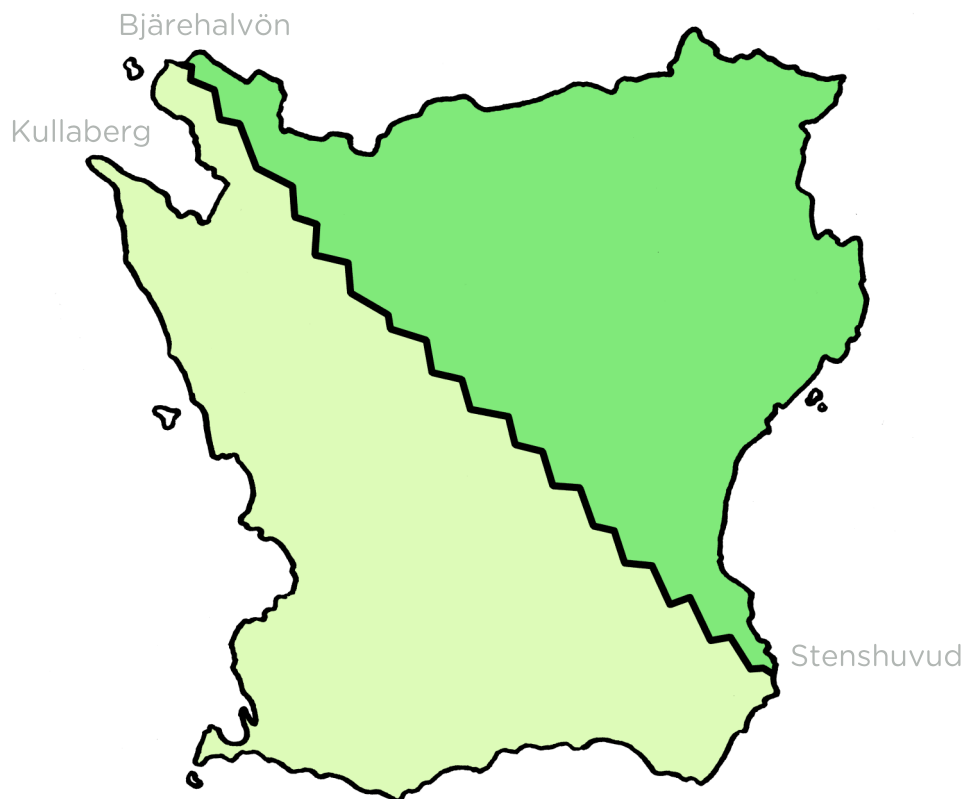
Söderåsen

hisnande höjder & myllrande mulm

SÖDERÅSENS
NATIONALPARK

Skåne spricker

Den Skånska diagonalen bildas. Sprickzonen är några mil bred!

400 miljoner år sedan

Kontakta oss

naturum
Söderåsen

telefon: 0435-44 21 20

e-post: naturum.soderasen@lansstyrelsen.se

Mer info på vår hemsida:

www.sverigesnationalparker.se/soderasen

Bra att veta

TOALETTER finns i och vid naturum Söderåsen i Skärålid, på Kopparhatten, i Nackarpsdalen samt vid raststugorna Liagården & Dahlbergs.

VATTEN finns vid naturum Söderåsen (kran på väggen vid uteservering) samt vid raststugorna Liagården & Dahlbergs. (provtagas inte)

GRILLPLATSER finns vid Skärdammen i Skärålid, i Nackarpsdalen i Röstånga samt vid raststugorna Liagården & Dahlbergs. Grillgaller och ved finns.

BORD & BÄNKAR finns vid alla grillplatser, samt vid Kopparhatten och i Nackarpsdalen.

ÖVERNATTNING är bara möjlig i och vid våra raststugor.

Liagården: I trädgården kan man tälta eller sova i vindskydd. Toaletter, grillplats, ved och vatten finns utomhus.

Dahlbergs: I trädgården kan man tälta. Toaletter, grillplats, ved och vatten finns utomhus.

Killahuset: Förbokas: e-post naturum.soderasen@lansstyrelsen.se eller tel. 0435-44 21 20. Nyckel hämtas & lämnas under naturums öppettider. Kostnad 500:-/dygn; gratis för skolor. Inne 6 britsar och sovloft för ca 20 personer. I trädgården kan man tälta. Toaletter, grillplats, ved och vatten finns utomhus; kamin inomhus. Ingen el.

Tänk på att allemansrätten är begränsad i nationalparken! Särskilda regler gäller. Föreskrifterna hittar du på INFO-tavlorna vid entréerna.

1.

Skåne sprack från kant till kant

Nere vid Skärdammen

I en forntida seriekrock i jordskorpan, körde Afrika och Europa in i vår urbergsplatta Baltica, där Skåne tog smällen.

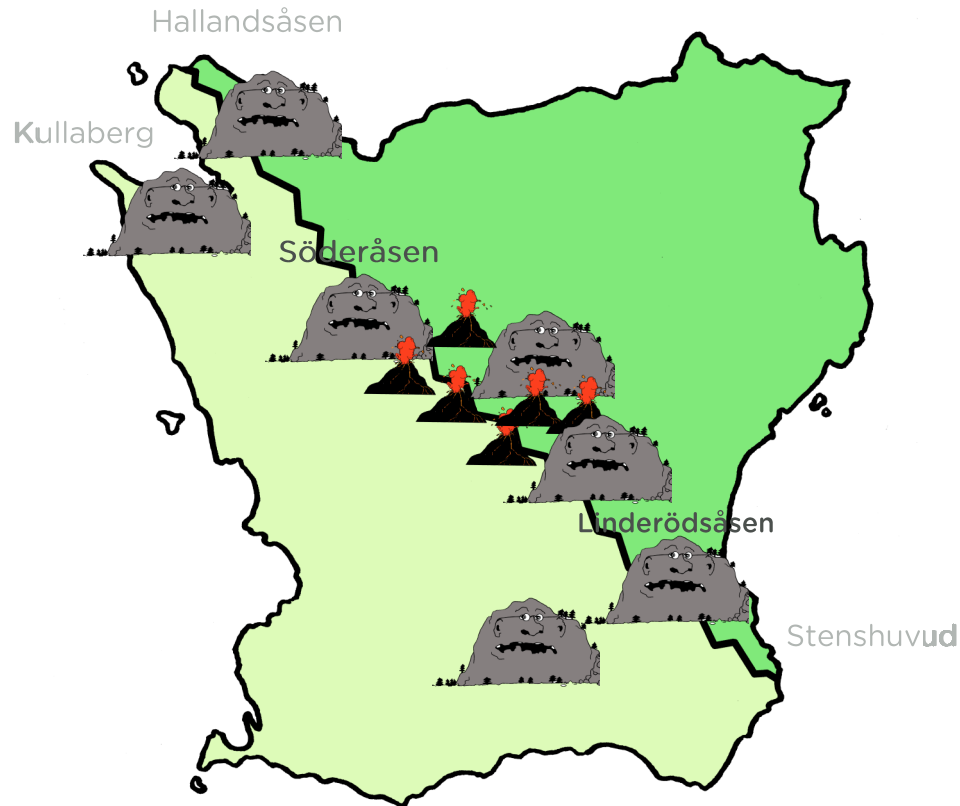
Krocken fick Skåne att spricka tvärs över, från Kullaberg & Bjäre uppe i nordväst ända ner till Stenshuvud i sydost.

Sprickzonen kallas ”den Skånska diagonalen”.

Skåne trycks ihop

8

*Vulkaner får utbrott och åsar av urberg pressas upp
längs den Skånska diagonalen. Söderåsen bildas!*

Döda träd kryllar av kryp!

Sluttning med döda grova träd

I de farliga branterna i sprickdalen
har träd fått åldras och dö ifred...
Titta upp—ser du några gamla eller döda
träd? Inne i stammarna är det fullt liv!

I den murkna veden trivs larver, skalbaggar,
maskar & spindlar. De tuggar och äter, so-
ver, kryper och blir långsamt större.

När larverna ätit sig mätta på ved i trädets
inre, förvandlas de till skalbaggar & fjärilar.
De borrar sig ut i sin jakt på ängsblommor.

*Ängsblommor för de stora & murken ved
för de små. Skynda på, skynda på för nu
ska karusellen gå....*

2.

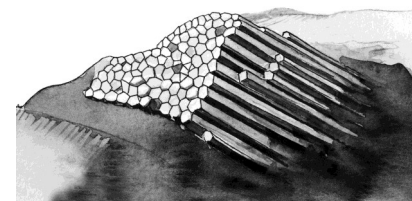
Ur den rykande avgrunden reste sig Söderåsen

Strax innan kraftig böj åt vänster

För 200 miljoner år sedan var det dags igen. Afrika och Europa gjorde en ny framryckning. Utmed diagonalen pressades urberget upp.

Det var Söderåsen och de andra skånska bergåsarna (horstarna) som sköt i höjden.

Samtidigt fick över 100 frustande vulkaner utbrott. De spydde ut sin aska och glödande lava. En av dessa var Rallaté här i parken.

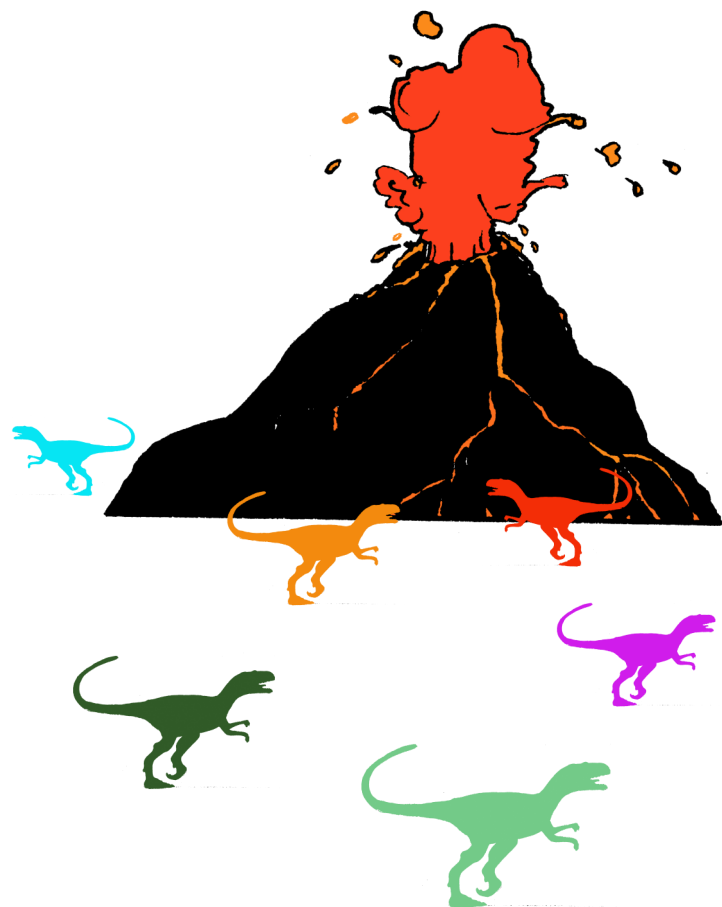

En basalkupp—en kulle av förstenad lava—är det enda som syns av vulkanen Rallaté idag.

Gamla träd och döda träd myllrar av liv! På stammen växer mossor och lavar. Inne i trädets mulm samsas spindlar och mångfotingar med en massa skalbaggs-larver.

Vulkaner & dinosaurier på Söderåsen!

7.

Äng & betesmark här? Ja...

Vid stenmur där rampen gör en kraftig högerböj

I branterna har får & getter betat i flera hundra år. Och mellan stenmuren & ån fanns blomrika ängar. Här tog man hö—välkommen mat till djuren om vintern.

I ängens blommor hittar skalbaggar & fjärilar sin energidryck—nektar. Även kärleken blomstrar. Här hittar de partners.

Idag finns bara Kopparhattsängen kvar. Den ligger en bit in i dalen.

De små skalbaggs-larverna växer sedan upp i ett murket gammalt träd. Som vuxna söker de sig åter till ängens blommor.

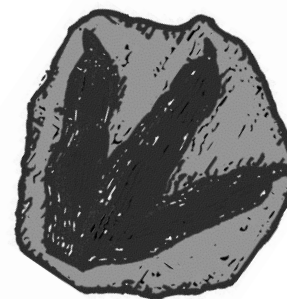
3.

Dån och dinosaurier på åsen

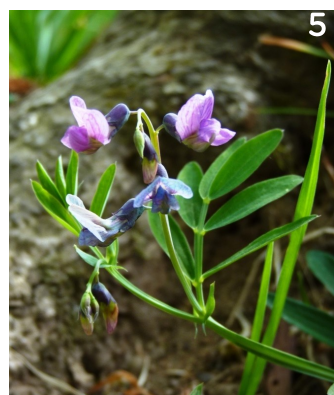
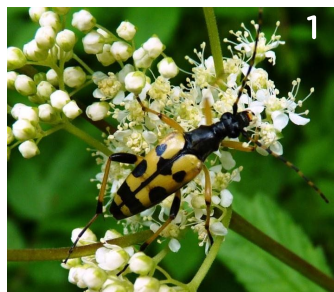
Vid första rasbranten

I denna orostid levde dinosaurier i Skåne. Både den stora köttätaren Grallator och den fredliga växtätaren Plateosaurus.

Ett förstenat fotspår gömmer sig i naturum. Fick denna unge uppleva ett riktigt vulkanutbrott under sitt liv här på Söderåsen?

Förstenat dinosaurie-fotspår i naturum.

Blombocken, Humlebaggen, Guldbaggen, Kardinalbaggen och Pärlemoffjärilen hittar sin mat i ängens blommor, men vem är vem?

Söderåsen spricker -
Skäralidsdalen föds!

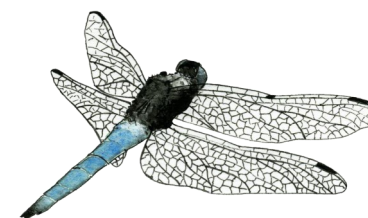
6

Källorna gör vattnet rent

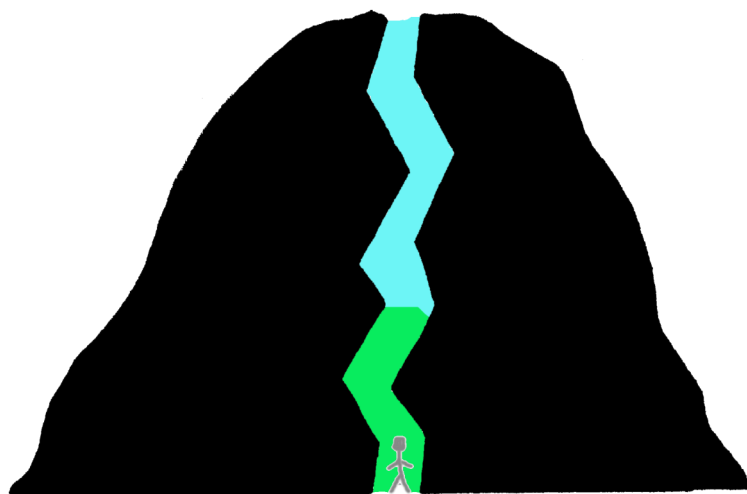
På bron

Det krockskadade berget har gott om sprickor. Här kommer grundvatten upp som källor. I Skäralidsdalen finns många källor som fyller på Skärån med rent vatten.

Fiskar och vatteninsekter, som inte tål smuts & föroreningar, tycker om det rena vattnet.

Trollsländans larver lever i vattnet.

Tänk att gå i denna spricka—vilka enorma klippväggar det måste ha varit då...i dalens sidor.

4

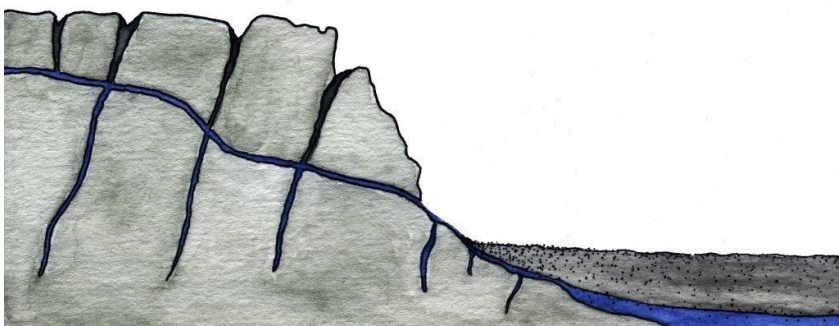
Horsten som sprack

I slutet av första rasbranten

Seriekrocken upprepades en tredje gång, Då bildades Alperna! Och Skånes horstar får nu sin fulla höjd.

Hallandsåsen, Kullaberg, Söderåsen, Romeleåsen och Linderödsåsen är alla små kusiner till Alperna!

Söderåsen tog extra mycket stryk i krocken. Urberget sprack upp i djupa sprickdalar. Du står i en av dem — Skäralsdalen!

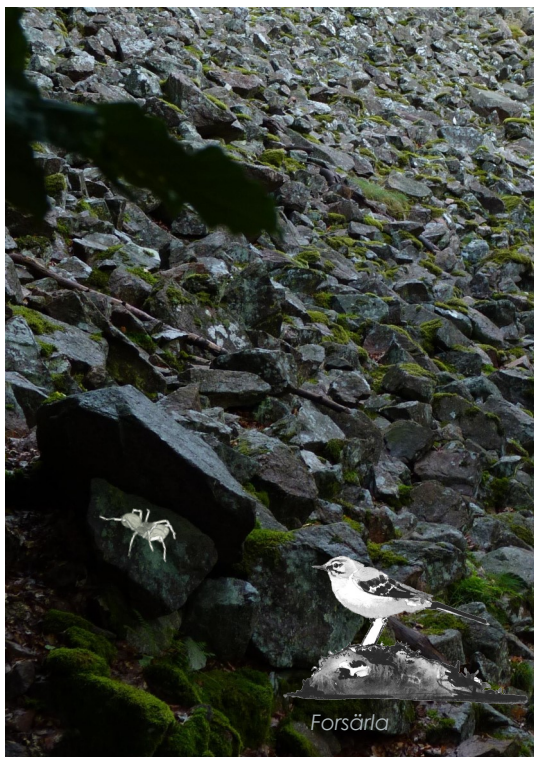

Grundvatten som letar sig upp genom sprickor i marken kallas källor. Det finns många i Skäralsdalen. De gör bäckens vatten extra rent.

Sländornas larver gillar det rena vattnet. De får se upp — både bäcköring & strömstare letar mat i bäckens klara vatten.

Is spränger sönder klippväggarna i dalen

Enorma mängder med block och sten lossnar från klipporna och lägger sig i dalen nedanför. Nu lever Sveriges enda fågelspindel (tapetserar-spindeln) här! Och forsärlan gömmer sitt bo här.

5

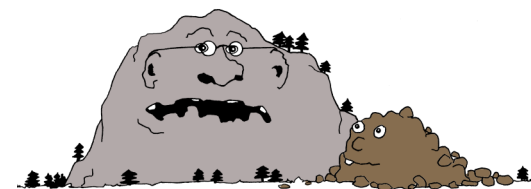
Istiderna gav oss rasbranter & rullstensåsar

Vid Rårödspågens källa

Från början fanns det hela klippväggar i dalens sidor. Men sedan kom istiderna...

Isen sprängde loss sten från klippväggarna. Idag finns här enorma branter med block & sten—rasbranter. Klipporna syns högst upp!

Isen har dessutom flyttat runt och föst ihop block & sten. Och lämnat kvar små grusåsar; rullstensåsar & ändmoräner. En finns i dalen.

Stora gamla urbergsåsen och unga lilla rullstens Åsa